

Theaterprogramma zonder beeld

Black Pencil, een ensemble met de bezetting blokfluit, panfluit, altviool, accordeon en slagwerk, heeft de cd 'Buffoni' uitgebracht. Buffoni zijn intermezzi die in de late 16e eeuw in Venetië werden opgevoerd tussen de acties van toneelstukken door. De spelers waren beroepsentertainers en ze waren van alle markten thuis: theater, acrobatiek, dans en musiceren op verschillende instrumenten. Dat heeft Black Pencil ook willen doen in een theaterprogramma, en daarvan is dan weer een cd uitgebracht. Hierop staan met name lange moderne werken van levende componisten zoals De Man, Meijering en Monfort – tevens percussionist van de groep. Ook staan er enkele stukken op uit de 16e en 18e eeuw van o.a. Telemann en Van Wassenaer. De muziek is regelmatig sterk, ook de arrangementen van oude muziek, en kunnen dan los beluisterd worden. Een leuk voorbeeld is 'Bottle Battle for 5 bottles' van Montfort. Maar de andere moder-

ne werken lijken beter te werken met het beeld erbij. Dat is echter lastig te zeggen, want het schijffe bevat geen beeld. Wel raar, want het gaat om een theaterprogramma dat gebaseerd is op *buffoni*, die vooral visueel theater maakten. Een gemiste kans. Ook bevat de cd in verhouding veel moderne

muziek. Op de site van de producent staat wel een theaterfragment, maar daarin missen juist de overgangen; het is weer alleen een muziekregistratie. Lastig dus om een gefundeerd oordeel over te vellen.

Buffoni
Black Pencil
TT 71'33
€ 15,-
www.visisonor.org met filmpje van theatershow

HvH

Met een cello door Siberië
René de Vries
176 pagina's, paperback, (kleuren)afbeeldingen
ISBN: 9789038924595
€ 19,95

Met een cello door Siberië

'Met een cello door Siberië' van René de Vries is het levensverhaal van Elise Cristiani, geboren Chrétien, die als vrijgevochten tiener begin 19e eeuw alleen door verwegistan reist. Met Antonio, zoals ze haar cello noemt.

De Vries, amateurcellist, deed na zijn pensioen als hoogleraar aan het Leids Universitair Medisch Centrum drie jaar onderzoek naar deze allereerste vrouwelijke celliste, waarvoor hij Cristiani (1827-1853) achterna reisde. Zij was in haar tijd een bezienswaardigheid. Niet zozeer

Cellosonate van Von Brucken Fock

Onlangs heeft Eric Matser (Resonance Editions) een cellosonate van componist, criticus, schilder en gentleman Gerard Von Brucken Fock ontdekt en uitgegeven. Het is een prachtige publicatie, vergezeld van een net zo prachtige opname van Larissa Groeneveld (cello) en Frank van de Laar (piano). Het stuk is duidelijk schatplichtig aan de invloedrijke en bekende cellosonates van Ludwig van Beethoven en Johannes Brahms, vooral die in A groot en e klein. Von Brucken Fock's stuk is een uitgebalanceerde compositie voor twee instrumenten met veel interactie, waarin ieders bijdrage even belangrijk is. Het stuk is technisch uitdagend - beide musici moeten zich goed voorbereiden -, maar die uitdagingen zijn nergens onoverkomelijk. De compositie is een klassieke sonatevorm in vier delen met eigen atmosfeer en charme. Het eerste deel, Allegro non troppo, is zonder twiifel geschreven in Brahms' stijl. Von Brucken Fock lijkt diens sonate in e letterlijk te citeren, maar na bestudering blijkt het gelijkende thema zich op een eigen manier te ontwikkelen. In het Allegretto grazioso wisselen gevoelloze melodieën en speelse pizzicatostukken in 12/8 maat elkaar af. De overgang voelt heel natuurlijk door de triolen in het melodische gedeelte. Een prachtig smachtend Adagio vloeit zonder onderbreking over in het laatste deel, een Beethoven-achtige speelse mars.

De opname is een prachtige interpretatie, alhoewel ik meer pianoklank had willen horen om een idee te krijgen van hoe het stuk in de concertzaal klinkt. De musici spelen prachtig, maar soms wat terughoudend; niet écht gepassioneerdheid. Zoals bij elke wereldpremière is de interpretatie trouw aan de bron, maar die had een stap verder kunnen gaan naar een extraverte uitvoering. De bladmuziek is elegant, clean en gemaakt met de musici in gedachte. Matser heeft duidelijk veel onderzoek gedaan naar het oeuvre van Von Brucken Fock; de editie bevat een voortreffelijk voorwoord in het Engels en Nederlands. Er zijn enkele kleine articulatieverschillen tussen de bladmuziek en de opname, misschien artistieke keuzes van de uitvoerenden. Maar hoe dan ook: dit is een zeer professionele en welkome aanvulling op het laatromantische repertoire voor cello en piano en past prima in het programma van elke cellist.

Cassandra Luckhardt (celliste)

Cellosonate (speelduur: 20'12)
€ 12,-. Larissa Groeneveld, cello en Frank van de Laar, piano.
Bladmuziek 'Cello Sonata 1884 (revision 1931)' € 35,- incl. verzendkosten.
Bestellen via www.resonance-vioolbouw.nl of 020-3207585.

omdat ze na slechts één jaar celloles op haar zeventiende ging toeren, maar vooral omdat ze als vrouw cello speelde. Dames werden geacht piano te spelen of te zingen. In haar muziekkeuze moest Elise Cristiani daarom concessies doen om te kunnen optreden: lieflijk en teder, anders was het te mannelijk. Ze was onverschrokken, avontuurlijk, charmant en ondernemend, verdiende bakken met geld en wist haar talenten goed in te zetten. Zo komt ze in contact met de groten uit haar tijd. De Vries heeft haar verhaal mooi gereconstrueerd en in historische context geplaatst. Je ziet haar voor je: in dikke lagen kleding dagen en nachten op een slee door de steppes, Antonio naast haar, hopen dat hij niet kapot zou vriezen. Afwisselend lees je de verhalen

van De Vries en Cristiani, herkenbaar aan verschillende lettertypes. De eindredactie had secuurder gekund – er staan enkele spel fouten in en storende herhaling in brieven van Cristiani (je noemt iemand niet elke regel bij voor- en achternaam). Bovendien hoeft ik als lezer niet te weten hoe veel tolken De Vries per stad had inclusief hun namen en achtergrond. Maar verder is het een mooi boek. De Vries heeft gedegen werk geleverd (blijkens de vele bronverwijzingen) en het verhaal van Elise Cristiani, die op 25-jarige leeftijd overleed aan tuberculose, prachtig tot leven gewekt. Het spreekt zeer tot de verbeelding. Als je dan ook nog, net als zij, cello speelt en met Kerst jarig bent, schept dat een extra band.

HvH